

فوکو در شناخت انقلاب ایران اشتباه کرد

■ Michael Jones

مایکل جونز

پروفسور مایکل جونز، استاد سابق کالج سنت ماری ایندیانا، فارغ التحصیل دانشگاه تمپل و سردبیر مجله جنگ‌های فرهنگی است که بیش از ۴۰ کتاب از جمله کتاب ۱۴۵۰ صفحه‌ای «بارن مثال: تاریخچه سرمایه‌داری همچون مناقشه بین دستمزور و ربا» و کتاب ۶۶۰ صفحه‌ای «آزادی جنسی و کنترل سیاسی» و کتاب ۱۲۰۰ صفحه‌ای «روح انقلابی یهودی» را تألیف نموده و چندین مجلد بیش از ۱۰۰۰ صفحه‌ای دیگر را نیز در کارنامه خود دارد.

■ قیام علیه مادی‌گرایی

۱۹۷۹ سال مهمی بود، چرا که در این سال علیه مادی‌گرایی قیام شد. بر این باورم که درک اسلام از حقیقت بالاتر از برداشت کمونیسم از حقیقت است. همان زمان هم به کمونیسم به عنوان یک ایدئولوژی منسوخ نگاه می‌شد. انقلاب ایران بر اساس دین شکل گرفت. آیت‌الله خمینی موجب تقویت اخوان المسلمین و همچنین ملی‌گرایی اسلامی شد. بعد از انقلاب ایران آیت‌الله خمینی نامه‌ای به گورباچف نوشت و به او دستور العمل‌هایی داد که چگونه روسیه را از اسارت کمونیسم رها کرده و به نظم اجتماعی برگرداند که نزدیک‌تر به واقعیت است.

انقلاب‌های کمونیستی هیچ وجه مشترکی با انقلاب ایران ندارند و اگر به آنها لفظ انقلاب اطلاق کنیم در حقیقت مخاطب را در خصوص اتفاقی که در ایران افتاد به اشتباه می‌اندازیم، لذا این فریبنده و غلط و موجب سردرگمی می‌شود.

■ عدم درک صحیح فوکو از انقلاب ایران

فردی که کاملاً این موضوع را بد متوجه شد میشل فوکو، فیلسوف فرانسوی بود. فوکو به تهران رفت و خیال کرد انقلاب ایران شبیه انقلاب ۱۹۶۸ فرانسه است. فوکو خیال می‌کرد که انقلاب ۱۹۶۸ فرانسه ادامه انقلاب ۱۷۸۹ فرانسه بود و ایران هم انقلابی از همین جنس است، ولی او کاملاً برداشت اشتباهی از این داستان داشت. چرا که انقلاب ایران دقیقاً در جهت مخالف انقلاب فرانسه بود. انقلاب فرانسه حمله به دین بود، در حالی که انقلاب ایران بازگشت به دین بود. فوکو کاملاً گیج شده بود و خیال می‌کرد ماهیت تحولات ایران همان تحولات ۱۹۶۸ فرانسه هست که یک انقلاب جنسی بود. چرا اشتباه درک کرد؟ به دلیل زندگی شخصی‌اش، او یک همجنس‌باز بود و پس از مبتلا شدن به ایدز در سال ۱۹۸۴ در سانفرانسیسکو مرد. حقیقت برای او واضح نبود، چرا که انقلاب ایران یک حرکت معنوی بود و فوکو دوست داشت حقیقت را مطابق خواسته‌های فاسد خود تغییر بدهد و به همین دلیل درک نکرد که اتفاقی که در ایران افتاد تلاشی در جهت برقراری دوباره نظم طبیعی و اجتماعی بود که شاه به کمک امریکایی‌ها در صدد نابودی آن بود. انقلاب اسلامی ایران هیچ وجه اشتراکی با انقلاب‌های کمونیستی، انقلاب فرانسه و یا حتی انقلاب کوبا ندارد. چرا که آنها در تلاش‌هایی در جهت بر هم زدن نظم طبیعی بودند تا آن را با چیزهای دیگری جایگزین کنند که کاملاً مصنوعی بود و به همین دلیل شکست خوردند.

■ قدرت مؤثر منطقه‌ای

بحرانی که هم‌اکنون ایران باید فوری به آن رسیدگی کند، پیر شدن جمعیت جوان ایرانی است که یک بحران جدی داخلی هست. در حال حاضر وقتی به خاورمیانه می‌نگریم شاهد دو جبهه هستیم که بشدت با یکدیگر تقابل دارند. از یک طرف وهابیت سعودی که زمانی مجاهدین را در افغانستان هدایت می‌کردند و در طرف دیگر ایران است. به لطف دخالت‌های احمقانه امریکا در خاورمیانه که به دلیل فشار اسرائیل است، ایران به یک قدرت منطقه‌ای تبدیل شده و هیچ تردیدی در این مسئله نیست. علی‌رغم تمام مخالفت‌های غرب، ایران امروز یک قدرت منطقه‌ای است که قدرت نظامی خود را نیز به نمایش می‌گذارد. این خبر خوبی است، اما خبر بد مربوط به بحران جمعیتی ایران است که باید به آن توجه شود.

کند. این شر که قرآن می‌گوید نه فقط شر اخلاقی، بلکه سیاسی است. به همین خاطر امام خمینی دشمن اصلی انقلاب اسلامی ایران یعنی ایالات متحده را شیطان بزرگ نامگذاری می‌کند. وقتی می‌گوید شیطان بزرگ یعنی شیطان‌های کوچکی هم هستند، ولی شیطان بزرگ را حریف خودش می‌داند. به همین دلیل امام خمینی همیشه انرژی انقلابی خود را علیه امریکا متمرکز کرد و این برای پویایی انقلاب اسلامی ایران بسیار اهمیت دارد.

■ نقش زنان و حجاب در انقلاب ایران

در انقلاب ایران زنان همیشه در صف اول بودند؛ زن‌ها با بچه‌هایشان، با برادر یا همسر، دختران دانشجو، خانم‌های خانه دار. یکی از شاخصه‌های جنبش انقلاب اسلامی در ایران حضور زنان است اما کسی جرأت ندارد بگوید به برکت زنان ایرانی بود که مبارزات علیه شاه به پیروزی رسید. امام خمینی به حضور خانم‌ها در جامعه تأکید داشت. من همیشه به دوستان ایرانی‌ام گفتم شما نتوانستید نقش زن ایرانی در جامعه و انقلاب را بخوبی و زیبایی برای بیرون از ایران توضیح بدهید.

■ تصویرسازی غلط از ایران

امام خمینی همان طوری که برای ساختار انقلاب اسلامی اندیشید برای ساختار جمهوری اسلامی هم فکر کرد. زمانی که از انقلاب حرف می‌زنیم امام خمینی ساختارهای مردمی مانند سپاه پاسداران و دیگر اشکال مقاومت اجتماعی مانند بسیج را برپا کرد. جنگ نه فقط از طریق سلاح نظامی بلکه به شیوه ارتباطات و فرهنگ هم رخ می‌دهد.

جنگ امروز فقط نظامی و اقتصادی نیست، بلکه فرهنگی هم هست. اگر در جنگ نظامی پیروز میدان بشویم ولی در جنگ فرهنگی و اجتماعی شکست بخوریم در حقیقت در جنگ نظامی هم شکست خوردیم. ما در خارج ایران هستیم و زمانی که با مردم در خصوص ایران حرف می‌زنیم متعجب می‌شوند چرا که تصویری که از ایران در ذهن دارند مانند واقعیت سعودی‌ها است.

■ اهمیت اقتصاد

گفتمان قرآن گفتمان عدالت اجتماعی است که در آن از اهمیت اقتصاد گفته شده است. زمانی که بر مردم حکومت می‌کنیم باید امنیت اقتصادی فراهم کنیم. اقتصاد محور هر انقلاب و هر انتخاب سیاسی هست. باید برای رسیدن به عدالت اجتماعی تلاش کرد و نمی‌توانیم بدون اقتصاد عادلانه به عدالت اجتماعی دست پیدا کنیم. آیا انقلاب اسلامی، آیا ایرانی‌ها توانایی این را دارند که یک اقتصاد اسلامی عادلانه را اجرایی کنند؟

اقتصاد پاک اقتصادی است که در خدمت مردم باشد نه اقتصادی که مردم را فقیر کند. امروز در اروپا اقتصاد حاکم مردم را فقیرتر کرده است. فرانسه کشور ثروتمندی است ولی فرانسوی‌ها فقیرتر شده‌اند. دقیقاً در ایران هم امروز می‌بینیم که خیلی ثروت دارد، اما ایرانی‌ها فقیر شدند و این منطقی نیست. به همین دلیل باید سیستم اقتصادی عادلانه‌تر و خلاقانه‌تر شکل بگیرد.

■ نفوذ نیروهای خارجی

امروز در جهانی باز و در دنیای نفوذ زندگی می‌کنیم. نفوذ نیروهای خارجی در جنبش‌های انقلابی و شورش‌های مردمی در آفریقا، آسیا و امریکا لاتین همیشه بوده و هست. چرا که سرمایه و سرمایه‌داری و سیستم لیبرالی که امروز دنیا را اداره می‌کند ابزارهای مالی و ارتباطی زیادی دارد و از طریق ارتباطات و سیستم مالی می‌توانند نفوذ کنند. این نفوذ در همه انقلاب‌ها از طریق نخبگان سیاسی، فرهنگی و نظامی رخ می‌دهد. در جنگ هر کسی دنبال منافع خود و بی‌ثباتی دشمن است. دشمن امروز امریکا، چین، روسیه و ایران هستند. زمانی که امریکا می‌گوید «چین دشمن ماست»، «روسیه دشمن ماست»، «ایران دشمن ماست» از ابزارهای لازم برای نابودی و تضعیف دشمن استفاده می‌کند. یکی از مهم‌ترین ابزارها، ارتباطات و نفوذ است. در این جنگ نیروهای نظامی در آخرین مرحله قرار می‌گیرند. جنگ نرم، جنگ نفوذ، جنگ ارتباطات، جنگ رسانه بسیار ارزان‌تر از جنگ نظامی است. جنگ از طریق جیره خوارها و حتی جنایتکارانی مانند جنبش‌های سلفی-تکفیری. امپریالیسم ابزارهای بسیار عظیمی در این جنگ دارد و اهدافش را فراموش نمی‌کند و تغییر نمی‌دهد. گفته می‌شود که امریکایی‌ها می‌خواهند از خاورمیانه بروند. اگر هم بروند، اهداف خود را حفظ می‌کنند.

و غنی و نه یک تغییر رژیم بود که مثلاً نظام لیبرالی حاکم باشد و بعد نظام سوسیالیست بیاید روی کار! انقلاب اسلامی ایران درون خود یک پروژه اجتماعی و بذره‌ای یک تمدن جدید را دارد که با قدرت‌های خارجی و حتی با نیروهای داخلی در حال جنگیدن است. به همین دلیل زمان می‌برد تا انقلاب اسلامی خودش را به عنوان یک الگو معرفی کند. انقلاب اسلامی در طول زمان از جهت نظامی و امنیتی با دشمنان مبارزه کرده و می‌کند و اکنون زمان آن است که نسخه‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی خودش را معرفی کند.

■ امت حزب الله

امام خمینی از عبارت «امت حزب الله» استفاده کرد که به معنای همان ساختار انقلاب اسلامی است. حرکت‌های مقاومت نه فقط تأثیر گرفته بلکه فرزندان انقلاب اسلامی هستند. اما به این معنی نیست مثلاً اگر من یکی از فرزندان انقلاب اسلامی ایران باشم مسلمان شیعه بشوم، نه! برای مثال ژان پل سارتر گفت من مذهبی نیستم و دین ندارم، اما اگر بخوایم دینی را انتخاب کنم دین علی شریعتی خواهد بود. پس می‌بینید که درک پویایی انقلاب اسلامی مهم است.

■ استقلال ملی و کرامت مردمی

ایران ۴۰ سال پیش مانند امروز عربستان تحت سیطره امریکا بود. استقلال سیاسی نداشت و طبعاً ملت ایران کرامت نداشتند. با انقلاب اسلامی دو چیز نصیب ایرانیان شد: استقلال سیاسی و اقتصادی و کرامت ملی.

قطعه اصلی در راهبرد بین‌المللی امروز روسیه و چین، ایران است. ایران در راهبرد جدید چین و روسیه در برابر دشمن مشترک که امریکا است یک وزنه مهم و اساسی به حساب می‌آید و به همین دلیل امریکایی‌ها می‌خواهند با ایران مذاکره کنند.

من نه فقط از روابط دیپلماتیک یا اقتصادی، بلکه در خصوص اهمیت راهبردی حرف می‌زنم. امریکا دیگر امریکای ۴۰ سال پیش نیست.

۴۰ سال به سرعت گذشت و اتفاقات زیادی افتاد. ایرانی‌ها مشکلات زیادی داشتند، جنگ ایران-عراق و تحریم‌ها ولی با وجود همه این مسائل ایران توانست مستقل باشد و در راهبرد مقاومت جهانی نقشی عمده و اساسی بازی کند.

■ خیانت نخبگان در مصر

اما در مورد اتفاقاتی که اسمش را بهار عربی گذاشتند و در تونس متولد شد و در نهایت منجر شد مصری‌ها علیه رژیم مبارک قیام کنند، نمی‌توانیم با انقلاب ایران قیاس کنیم. چرا که انقلاب تونس یک دینامیک جدید است؛ شبکه‌های اجتماعی در آن نقش داشتند و خواسته اصلی حقوق بود. چیزی که در فرانسه هم توسط جلیقه زردها شاهد آن بودیم. متأسفانه مردم مصر انقلاب کردند و قدرت را به نخبگان دادند، اما آنها خیانت کردند. نخبگان انقلابی نبودند و همان طور که گفته شد اغلب نخبگان در طبقه بورژوا هستند و نه انقلابی. استادان دانشگاه، وکلا، پزشکان و تجار بزرگ این طبقه نخبگانی را تشکیل می‌دادند.

در لیبی اما انقلابی در کار نبود و فرانسوی‌ها و انگلیسی‌ها ورود کردند که منجر به کودتای نظامی شد. باید یادآور شویم در حالی که در این ۴۰ سال همه بر این باور بودند که اخوان المسلمین به انقلاب اسلامی نزدیک است، اما دیدیم جنبش اخوان المسلمین متحد اصلی اوپاما و انگلستان بود و نه دوست و همپیمان انقلاب اسلامی ایران! در طول ۳۰ سال سرویس‌های جاسوسی فرانسوی، انگلیسی و امریکایی در اخوان المسلمین نفوذ کردند و نخبگان این جنبش در بریتانیا، امریکا، فرانسه و آلمان زندگی می‌کردند.

در مورد النهضه در تونس هم همین اتفاق رخ داد. فقط موضوع بحث اخوان المسلمین نیست. همان طور که اشاره شد نخبگان در شمال آفریقا به دنبال منافع خود بودند که ارتباطی با منافع ملت نداشت. به همین دلیل نه نماینده منافع ملت، بلکه نماینده منافع کشورهای بیگانه مانند فرانسه، آلمان، بریتانیا و امریکا هستند.

■ امام و شیطان بزرگ

در قرآن و کتب دینی همیشه تصویر خیر و شر وجود دارد. شر می‌تواند یک قدرت سیاسی باشد مانند فرعون مصر در برابر موسی، قریش در برابر پیامبر (ص). این تصویر خوبی و بدی همواره هست و خوبی نمی‌تواند ادامه حیات بدهد مگر اینکه در برابر بدی مقاومت